

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus
PL60
04301 Tuusula

ASIA

Täydennys Mäntsälän Äijänalhon louhosalueen maa-aines- ja ympäristölupahakemukseen liittyen

Kiinteistö Hämäläis-Mattila RN:o 505-403-5-169

TUUDno-2024-1023

HAKIJA

Morenia Oy
Automaatitietie 1
90460 OULUNSALO

VIITE

Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen täydennyspyyntö 16.8.2024

TÄYDENNYS

Morenia Oy:lle toimitettuun täydennyspyyntöön vastataan seuraavassa asiakohdittain.

- 1. Hakemukseen tulee täyttää maa-aineslain ja ympäristönsuojelulain yhteiskäsittelyn mukainen kaavake, vaikkakin tiedot löytyvät muualtakin.*

Hakemускаavake on tallennettu Lupapisteeseen.

- 2. Ottosuunnitelman kohdassa 3.4 sanotaan, että maaperä suojataan asianmukaisesti Muraus-asetuksen mukaisesti. Hakemuksessa täytyy esittää tarkempi suunnitelma siitä, mitä tarkoittaa tukitoiminta-alueella maaperän suojaus Muraus-asetuksen mukaisesti, esimerkiksi esittämällä rakennesuunnitelma tukitoiminta-alueesta.*

Tukitoiminta-alueen rakenteista on laadittu periaatepiirros ja -suunnitelma, ja se on tallennettu Lupapisteeseen.

Hakija huomauttaa, että lupahakemuksen mukaisesti tukitoiminta-alue rakennetaan tarvittaessa. Tämä tarkoittaa, että jos toiminnassa ei tulla säilyttämään polttoaineita alueella, maaperäsuojattua tukitoiminta-alueetta ei välttämättä rakenneta. Polttoaineiden säilytystarve selviää toiminnan käynnistyttyä. Mikäli alueella tullaan säilyttämään polttoaineita, tullaan tukitoiminta-alue rakentamaan edellä mainitun periaatepiirroksen mukaisesti.

3. *Miten tukitoiminta-alueella hoidetaan hulevesien hallinta?*

Ks. kohdan 2 periaatekuvaa. Tukitoiminta-alue rakennetaan kaltevaksi siten, että vesi poistuu alueen reunalta, josta se ohjautuu hulevesihaivon kautta maastoon. Eritystä hulevesienhallintaa tukitoiminta-alueen osalta ei ole katsottu tarpeelliseksi.

4. *Maanomistajan suostumuksessa on vain suostumus maa-ainesten ottoon. Suostumukseen tulee myös lisätä suostumus ympäristöluvanvaraisen laitoksen sijoittamisesta kiinteistölle (lisäksi jätevesien johtamisesta ojaan, täydennyspyynnön kohta 7.).*

Tämän lisäksi tulee huomioida, mikäli ottosuunnitelman kohdassa 3.2 mainittu ojan siirtäminen tehdään, siihen tarvitaan myös maanomistajan suostumus. Mikäli oja siirretään kiinteistöjen rajalle, tulee silloin huomioida maiden sijoittelu (VL 587/2011 § 10).

Suostumus ympäristölupavaraisen laitoksen sijoittamisesta on tallennettu Lupapisteeseen.

Ottosuunnitelmassa mainittu ojan mahdollinen siirto tapahtuu kokonaisuudessaan hakemuksen kohdekiinteistön (505-403-5-169) sisällä. Kohdekiinteistön omistajan suostumus on saatu. Muiden kiinteistöjen omistajien suostumusta ei tarvita. Mahdollisesti siirrettävä oja ei tule kulkemaan kiinteistörajalla, vaan ottamisalueen sisällä (>10 m kiinteistörajasta).

5. *Toiminta-alueelta lähimmälle Natura 2000-alueelle (Mustametsä, SAC, FI0100060) on n. 400 m etäisyys. Hakijan tulee neuvotella Uudenmaan ELY-keskuksen luonnonsuojeluyksikön tai muun vastaavan yksikön kanssa luonnonsuojelulain (9/2023) 35 §:n mukaisesta Natura-arvioinnista tai Natura-arvioinnin tarveharkinnasta. Hakemukseen tulee täydentää neuvottelupöytäkirja.*

Natura-asiaan liittyen on oltu yhteydessä ELY-keskukseen, jossa kehoitettiin tekemään Natura-tarveharkinta. Morenia tilasi tarveharkinnan Suomen Luontotieto Oy:lta. Harkinnan lopputulema on, että hanke ei todennäköisesti merkittävästi heikennä niitä Natura-luontotyyppisiä tai Luontodirektiivin liitteen II eliölajeja, joiden vuoksi alue on valittu Natura-2000 suojelukohteeksi. Tarveharkinnan raportti on tallennettu Lupapisteeseen.

6. *Hakemukseen tulee täydentää ottosuunnitelman kohdassa 1.2 MAL 21 § ja YSL 199 § mukaista aloituslupaa koskeva alue.*

Aloituslupahakemuksen mukainen alue on pinta-alaltaan noin 3 ha, josta louhittavaa aluetta on noin 1,5 ha. Aloituslupahakemuksen rajaus on lisätty suunnitelmapiiirustukseen S1 (revisio A).

7. *Ympäristöluvanvaraiselta louhinta-alueelta laskeutusaltaan kautta johdettavat vedet ovat jätevesiä.*

Hakemukseen tulee liittää kiinteistöjen 505-403-5-157 ja kohdekiinteistön omistajien suostumus vesien johtamiselle kiinteistöillä sijaitseviin ojiin. Mikäli maanomistajien kanssa ei päästä sopimukseen vesien johtamisesta, niin hakemusta tulee täydentää ympäristönsuojelulain 68 §:n mukaisella hakemuksella. Hakemuksessa tulee esittää vesien johtamismäärät, ojan vetokyky, suunnitelma vesien johtamisesta ja esitys ojan kunnossapidosta.

Louhosalueelta tulevat hulevedet eivät niiden laadun ja riskien perusteella ole jätevesiä vaan maan pinnalle kertyviä sade- tai sulamisvesiä (hulevesiä). Kiinteistön omistaja tai haltija vastaa kiinteistönsä hulevesien hallinnasta (MRL 103 e §). Jätevedellä tarkoitetaan mm. ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaan toimintaan käytetyltä alueelta johdettavaa vettä, josta voi aiheutua ympäristön pilaantumista (YSL 5 §). Louhosalueen hulevesistä ei voi aiheutua ympäristön pilaantumista. Ne johdetaan nykyisiin pitkiin avo-ojiin, joissa laajalta valuma-alueelta kertyvän veden laatuun hulevesi ei voi vaikuttaa mitattavalla tavalla. Hulevesien hallinnan yleisenä tavoitteena on mm. edistää luopumista hulevesien johtamisesta jätevesiviemäriin (MRL 103 c §). Vastaavasti laadultaan jätevedeksi luokiteltavia sade- ja sulamisvesiä hakija ei saa lainkaan johtaa avo-ojaan. Hulevesissä ei ole lainkaan vaarallisia aineita (EU:n luettelot ja VNA 1022/2006).

Louhosalueen hulevedet yleisen käytännön mukaisesti selkeytetään ja johdetaan laadultaan ja määrältään nykyisenkaltaisina selkeytysaltaista maastoon nykyisiä ojia pitkin. Vesissä on korkeintaan tyyppijäämiä. Pääkaupunkiseudun työmaavesiohjeessa (Helsingin seudun ympäristöpalvelut - kuntayhtymä, HSY, 2024) on kiintoaineen sekä muiden haitta-aineiden ja ympäristömuuttujien raja-arvoja ja toimintaohjeita. Typelle (N) ei ole yksittäistä ohjearvoa, mutta vesistön herkkyysjouston perusteella vaatimus on 2,5–7 mg/l. Ravinteiden (typpi (N) ja fosfori (P)) käsittelemiseksi voidaan käyttää biologista tai kemiallista puhdistusta (saostus, ilmastus, laskeutus).

Hulevesiohjeistuksessa tunnistetaan viivytyksen tarve avo-ojiin liityttäessä sekä suositellaan tarvittaessa kunnossapito- ja vastuusopimusta naapureiden kanssa. Louhosalueelta johdettava vesi ei aiheuta kunnossapitotarvetta. Hakija on vastuussa hulevesiensä määrällisestä ja laadullisesta hallinnasta suoraan lain nojalla. Alueen tarkoituksenmukaista kuivattamista varten voidaan antaa oikeus johtaa hulevedet toisen ojaan. Koska alueen hulevedet purkautuvat jo nykyisin samaan ojaan, kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta ei hakijan käsityksen mukaan tarvita erillistä lupaa huleveden johtamiseksi.

Suunnitelmaselostuksessa on esitetty hulevesien hallintaan liittyvät asiat (luku 3.6). Louhosalueelle ei juuri tule valumavesiä alueen ulkopuolelta, eikä louhinta muuta alueen valuma-alueita. Teoreettiset vähäiset muutokset valuntavesien määrässä johtuvat siitä, että louhinnan myötä nykyinen metsäinen kallioalue muodostuu paljaaksi kallioalueeksi (louhituksi pinnaksi) Metsityksen myötä tilanne palautuu alkuperäiseksi, eli toiminnan jälkeen ojaston virtaama on sama kuin nykytilanteessa. Louhinnan aikana puolestaan louhosalueen hulevedet viivytetään rakennettavassa laskeutusaltaassa, eikä ojan virtaama siten kasva alkuperäisestä tilanteesta ottamistoiminnan aikana. Toiminnanharjoittaja huolehtii ojan kunnossapidosta kohdekiinteistön sisällä siten, ettei lammikoitumista pääse muodostumaan.

8. Missä hakemuksen mukaiset sosiaalitulat sijaitsevat?

Sosiaalitulojen sijainti tarkentuu toiminnan alkaessa. Alustava sijainti on merkitty päivitetystä suunnitelmapiiirustuksessa S1 (revisio A). Sosiaalitulat koostuvat siirrettävästä työmaaparakista, jossa on työmaatoimisto ja taukotila. Työmaaparakin yhteyteen tuodaan kompostikäymälä.

9. *Ottosuunnitelman mukaisesti alueelle ei ole olemassa olevaa tietä, vaan louhosalueelle vievä tieyhteys rakennetaan. Suunniteltua tieyhteyttä ei käytännössä voida suunnitella ohjeellisena vaan tien rakentamisesta ja sijoittumisesta tulisi olla varma, sillä se vaikuttaa alueen vaikutusten arviontiin. Mikäli tien rakentaminen ei onnistu suunnitelmien mukaisella tavalla, riippuen muutoksen suuruudesta, se voi vaikuttaa olennaisesti asian käsittelyyn käsittelyn vaiheesta riippuen. Esimerkiksi, mikäli suunniteltua tieyhteyttä ei voida rakentaa annetun lupapäätöksen jälkeen, olisi lupaan haettava heti muutosta.*

Olemassa olevasta metsätiestä tullaan rakentamaan tie ottamisalueelle. Rakennettava tie sijoittuu kokonaisuudessaan kohdekiinteistön (5:169) sisälle. Oman kiinteistön sisälle rakennettavat tiet eivät vaadi tarkempaa tiesuunnittelua tai lupia.

Tien ohjeellinen linjaus on esitetty suunnitelmapiirustuksessa S1. Tarkkaa linjausta ei voida määrittää etukäteen, sillä se määräytyy mm. maasto-olosuhteiden mukaan, ja ne selviävät rakentamisen yhteydessä. Tien tarkka linjaus ei kuitenkaan tule suuresti poikkeamaan suunnitelmapiirustuksessa esitetystä, sillä suunnitteluvaiheessa tie on linjattu huomioiden arvioituja maaperäolosuhteita ja maaston topografian mukaan. Tie tulee kulkemaan soistuman laidalla ja siten, että rakentamisessa tarvitaan mahdollisimman vähän täyttöä ja maanleikkausta.

Kuljetusreitien läheisyydessä ei ole häiriintyviä kohteita tai arvokkaita luontokohteita. Kuljetuksista ei aiheudu sellaisia vaikutuksia, joita erityisesti tulisi huomioida. Kuten melumallinnuksesta voidaan todeta, ulottuu kuljetusten keskimmäinen taso vain kuljetusreitien välittömään ympäristöön. Tielinjauksen vähäisellä siirroilla ei muuttaisi lähialueen melutilannetta juuri mitenkään.

10. *Miten louhinta-alueelle kertyvät vedet ovat tarkoitus maisemointitöiden jälkeen kerätä ja johtaa?*

Louhinnan ja maisemointitöiden loputtua ei ole tarvetta erityisille järjestelyille vesien keräämiseen ja johtamiseen liittyen. Louhos pohjaa on suunniteltu siten, että se viettää lounaaseen/etelään, jossa pohja yhtyy ympäröivään maastoon ilman kannaksia. Näin ollen sade- ja sulamisvedet poistuvat painovoimaisesti louhosalueelta. Ojituksia tai muita järjestelyitä ei tarvita. Hulevesiallas täytetään maa-aineksella lopullisen maisemoinnin yhteydessä.

11. *Ympäristöministeriön muistiossa "Kaivetut maa-ainekset - jäteluonne ja käsittely" (3.7.2015) kuvataan maa-ainesten jäteluonteen arvioinnin yleiset periaatteet. Miten toiminnassa ja ylijäämämaiten käsittelyssä osoitetaan, että toimitaan muistion periaatteiden mukaisesti?*

Maisemoinnin tarpeita varten (lähinnä luiskien rakentaminen) alueelle tuodaan vain puhtaita maa-aineksia. Tällaisia ylijäämämaita muodostuu esim. rakennustyömailla. Ottamisalueelle tuodaan massoja vain sellaisilta alueilta, joissa tiedetään, ettei maa-aines ole pilaantunutta. Tuoduista kuormista pidetään kirjaa.

12. *Rakennetaanko meluvalli louhosalueelta kuorituista pintamaista vai tarvitseeko meluvalliin tuoda ulkopuolisia ylijäämämaita? Jätetäänkö meluvalli alueelle pysyväksi rakenteeksi vai onko meluvalli tarkoitus purkaa jossakin vaiheessa toimintaa, kuten luvan päättyessä? Mikäli meluvalli puretaan, onko maata tarkoitus käyttää esim. maisemoinnissa?*

Meluvalli (ottamisalueen lounaisosassa) rakennetaan ottamisalueelta kuorittavilla pintamailla, ulkopuolelta ei tuoda massoja meluvallia varten. Meluvalli ei jää pysyväksi, vaan sen massoja käytetään hyödyksi alueen lopullisessa maisemoinnissa louhinnan loputtua.

13. *Naapuriluettelo on tehty vain rajanaapureista, kuten maa-aineslaissa edellytetään. Sitä on täydennettävä ympäristönsuojelulain mukaisella vaikutusalueella olevien naapureiden luettelolla, joka on laajempi kuin lähinaapurit. Siihen on huomioitava kulkureittien varrella olevat kiinteistöt.*

Ottamisalueen vaikutusalue arvioidaan olevan korkeintaan noin 800 m. Tällä etäisyydellä sijaitsee vain yksi asuintalo (koillisessa valtatie toisella puolella noin 800 m etäisyydellä). Muita mahdollisia häiriintyviä kohteita vaikutusalueella ei ole, kiinteistöt ovat lähinnä metsätalouskiinteistöjä. Kiinteistön omistajien yhteystiedot 800 m säteellä ottamisalueelta (sekä kuljetuksissa käytettävästä metsätiestä) on haettu KTJ:stä ja tallennettu Lupapisteeseen.

14. *Ottosuunnitelman kohdassa 4.1 on esitetty arvio jälkihoidon kustannuksista. Hakemuksessa tulee esittää oma esitys lupiin liittyvistä vakuuksista, joilla katetaan maa-aineslupaan liittyvä jälkihoidon toteuttaminen. Onko jälkihoidon kustannukset (arviolta 35 000 euroa) esitetty vakuuden suuruus? Vastaavasti, hakija tulee esittää oma esitys MAL 21 § ja YSL 199 § mukaisesta vakuudesta toiminnan aloittamiseksi ennen lupapäätöksen lainvoimaisuutta.*

Yhteisluvan aloitusluvan (MAL 21 §, YSL 199 §) vakuusesitys on esitetty lupahakemuslomakkeessa (kohta 1).

Toiminnan vakuudesta määrätään maa-aineslain 12 §:ssa. Hakijan käsityksen mukaan lupaviranomainen määrää vakuuden kunnan taksan mukaisesti. Vakuuden suuruuteen on yleensä vaikuttanut mm. ottamisalueen pinta-ala ja suunnitellut ottomäärät.

15. *Nykytilannekartassa on merkitty tukitoimintojen alue aivan ojan viereen. Muu mahdollinen paikka on hyvä selvittää tai esittää riittävä suojaetäisyys ojaan. Oja menisi myös päällekkäin alueelle rakennettavan tien kanssa. Miten ojan ja tien välinen risteymä toteutetaan? Toiseksi, mikäli oja kulkee nykytilannekarttaan merkityn varastoalueen lävitse, miten ojan kulkeminen ja kunnossapito järjestetään.*

Tukitoiminta-alue on merkitty piirustukseen ohjeellisena mikä tarkoittaa, että sen sijainti tarkentuu toiminnan alkaessa. Se tullaan sijoittamaan sellaiseen paikkaan, jossa se ei ole muun toiminnan (varastointi, murskauspaikka, työmaaliikennöinti) tiellä. Sijainti voi riippua myös maaperäolosuhteista, joista ei suunnitteluvaiheessa ole vielä ollut tarkempaa tietoa. Tukitoiminta-alueen rakentamisen yhteydessä varmistetaan, että etäisyys mm. ojaan on riittävä.

Rakennettavan tien yhteydessä asennetaan tierumpu ojan kohdalla. Rummun koko selviää tien rakentamisen yhteydessä, kun ojan syvyys ja virtaama selviää tarkemmin. Rummun koon valinnassa huomioidaan se, että ojan vesimäärät voivat vaihdella vuodenajan ja sateisuuden mukaan, eli valitaan riittävän tilava rumpu.

Varastokentän kohdalla nykyinen oja, mikäli sitä ei siirretä ottamisalueen eteläreunalle, tulee jäämään avoimeksi, lukuun ottamatta niitä kohtia, joissa työmaatiet tulevat kulkemaan. Ylitysten kohdalla asennetaan rummut. Mikäli oja ei siirretä eteläreunalle, tulee siis varastointikenttää tarvittaessa olemaan molemmin puolin nykyistä ojaa.

16. Tulisiko pintavesinäytteenottoon ojasta lisätä vertailunäytteenottopiste, joka sijaitisi ennen ottamisaluetta?

Ennen toiminnan aloittamista otetaan vesinäyte suunnitelmassa esitetystä paikasta. Kyseinen näyte kuvaa ojaveden nykytilaa. Uutta näytteenottopistettä ylempänä (ottamisalueen länsipuolella) ei esitetä perustettavaksi. Toiminnan aikana vesinäyte otetaan vuosittain esitetystä pisteestä. Mikäli tarkkailussa havaitaan merkittäviä muutoksia vedenlaadussa, voidaan myöhemmin lisäksi perustaa toisen näytteenottopisteen ottamisalueen länsipuolelle, jolloin saadaan käsitys siitä, johtuuko mahdolliset muutokset ottamistoiminnasta.

17. Hakemuksesta tulee laatia yleisölle tarkoitettu tiivistelmä erillisenä asiakirjana.

Erillinen tiivistelmä on tallennettu Lupapisteeseen.

18. Miten ulkopuolisten pääsyn rajoittaminen alueelle tapahtuu rakennettavan tien kohdalla?

Rakennettavan tien alkuun, jossa se yhtyy olemassa olevaan metsätiehen, tullaan rakentamaan lukittava puomi. Näin estetään asiattomien ajoneuvojen pääsyn ottamisalueelle.

19. Melumallinukseen tulee täydentää toiminnasta aiheutuvan melun lisäksi melumallinnus alueen nykytilanteen melutasoista sekä nykytilanteen ja toiminnasta aiheutuvan melun yhteisvaikutukset. Siten voidaan paremmin arvioida todellista melutasoa häiriintyvissä kohteissa (mm. Natura-alue).

Melumallinnusta on päivitetty siten, että valtatie 25:n nykyinen liikennemelu on huomioitu erikseen ja yhdessä toiminnan kanssa. Päivitetty melumallinnus on tallennettu Lupapisteeseen.

20. Toiminnasta ja toiminnan vaikutuksista Fingrid Oyj:n YVA-menettelyn kohteena olevaan voimalinjahankkeeseen tulisi pyytää lausunto. Hakija voi pyytää lausunnon jo etukäteen tässä käsittelyn vaiheessa, muutoin luvan käsittelijä pyytää lausunnon lupahakemuksesta kuulemisvaiheessa.

Hakija on pyytänyt Fingridin risteämälausuntoa. Fingridiltä on kuitenkin ilmoitettu, että he eivät vielä pysty lausuntoa antamaan, sillä voimalinjan linjaus ei ole päätetty. Joulukuussa 2024 pitäisi linjaus ratketa ja lausunto saada sen jälkeen. Hakija toimittaa lausunnon lupaviranomaiselle, kun se on saatu.

21. Hakemuksen kohdassa mainitulle 1.4 suunnitellulle Mäntsälä Aero -lentokentän toteuttaminen ei käsittelyn hetkellä ole ajankohtainen, vaan alueella on ympäristölupa ralliautojen ja enduropyörien ajoon (Mäntsälän Moottorikerho Ry) sekä alueelle on vireillä ympäristöluvanvarainen maankaatopaikka (Aero Invest Oy). Hakemuksessa tulisi arvioida toimintojen mahdolliset yhteisvaikutukset.

Hakijan käsityksen mukaan yhteisvaikutuksia edellä mainittujen toimintojen kanssa voisi muodostua ainoastaan melupäästöjen osalta. Melun yhteisvaikutukset on tarkasteltu päivitettyssä meluselvityksessä.

22. Maa-aineslain 10 §:n mukaan lupa ainesten ottamiseen myönnetään määräajaksi, kuitenkin enintään 10 vuodeksi. Erityisistä syistä lupa ainesten ottamiseen voidaan myöntää pidemmäksi ajaksi. Hakemuksessa tulee esittää maa-aineslain tarkoittamat erityiset perustelut haetulle 15 vuoden lupa-ajalle.

Hakija on esittänyt perustelut ottosuunnitelmaselostuksen luvussa 3.5.3. Maa-aineslain 3 § mukaan ottaminen on järjestettävä mm. siten, että ”maa-ainesesiintymää hyödynnetään säästeliäästi ja taloudellisesti”. Pidempi lupa-aika (15 vuotta) mahdollistaa tämän paremmin kuin lyhyempi lupa-aika. Kuten hakija on hakemuksessa esittänyt, ohjataan ottamisalueen kiviaines ensisijaisesti sellaisille kohteille, joihin se soveltuu parhaiten, eikä alueen hyvälaatuista kiviainesta siten käytetä toissijaisiin käyttökohteisiin, joihin kelpaa heikompileatuinenkin kiviaines.

Morenia Oy

5.11.2024